

Bayer Zsolt: Régi magyar kalendárium
-Nagycsalád-

Szépen összefaragta a férfi arcát az idő. És fáradhatatlan. Arcokat, lelkeket farag, s mire elkészül, fölvásárolja művét a Halál...

Szép gond, igazi férfikomolyság ül az arcon. A kéz olyan egészen, mint az Istené. És elnéz a kor, a jelen felett a szempár, belenéz egyenesen a szívünk közepébe. Nem üzen, nem vádol, nem kér számon, nem panaszkodik, csak elmondja, hogy meg kell harcolni a harcot.

A fiú még nem tudja ezt.

Csak érzi.

Ugyanoda néz, ahová az apja. Ugyanaz az élet áll előtte, ugyanazok a vacsorák, ugyanazok a napok, tenyerébe már most beleillik a szerszámok simára kopott nyele.

S majd átveszi egyszer a Szent Bibliát is, átül majd egyszer az asztalfőre, elsőként meríteni a tálból.

Amikor eljön a Karácsony, amikor Jézus úgy tesz egy pillanatra, mintha mégis lenne értelme, amikor összebújik a mécsesfényben a sok-sok kicsike élet, akkor majd a fiú olvas fel a Szent Könyvből.

Egyszer majd...

S ugyanazokat a részeket, amiket az apja...

- Apám is ezt olvasta annak idején...

És a nagyapák is, a dédapák is. Nem csak a kenyér ugyanolyan, a munka ugyanolyan, a szerelem ugyanolyan, a torokgyík ugyanolyan – az Ige is ugyanolyan.

És az Úristen sem változik.

Azt nem tudjuk, hogy Ő öregedett-e. Fiatal volt, amikor életre kelt, együtt az idővel? S először Ő is a mindenséggel játszott, mint mind a gyerekek, s ahogy nőtt, öregedett, úgy fordult az egyre jelentéktelenebb, egyre apróbb dolgok felé... Azután egyszer, egy unalmas, szürke, esős, kilátástalan mindenség-napon megteremtette a legjelentéktelenebbet, legapróbbat: az embert.

„Ki megteremtén a világot, embert,
E félig istent, félig állatot,
Elborzadott a zordon mű felett
És bánatában ősz lett és öreg”

Talán így volt.

Mi már így ismerjük. Sosem láttuk hetyke legénynek őkegyelmességét, az Urat. Sosme látjuk hetyke legénynek apámurunkat. Míg hetyke legények vagyunk nem látunk mást, csak a csillagokat.

Apáink, anyáink szemében is látjuk a csillagokat.

S amikor tűzbe révednek a kicsike öregek, s halkan dúdolván összesúgnak az elmúlással, olyankor az ő szemeikben is kigyúl a mindenség fénye, még egyszer, utoljára...

Olyankor, amikor összeül a nagycsalád.

Duruzsol a kályha, párállik a leves, száll a meleg, csiklandósságot éreznek hasukban, torkukban az idősebb hűgök nővérek, mert egy hetyke legény csizmája ropog odakünt a hóban: a kisebbek álmosodnak. Mint az örök boldogságot, úgy szorítják mellükhöz a csutkababát.

Az anya mézi őket, sajgó kezei elernyednek a kötényben. Amibe belegondolna hirtelen, azt elhesegeti magától, nehogy összetörje a ritka örömet.

Az öregek pedig mosolyognak, mert ők látják a kemencesutba telepedő Urat...
Mosolyog az Úr is.
Nagyon szeret elüldögelni Karácsonykor, nagycsaládoknál, a kemencesutban.
Szeret, mert magányos volt mindig. Nem tudja, honnan jött, miből lett, nem tudja, ki ő.
Vannak kérdései az Úrnak is a sorshoz, de neki nincs kinek feltenni azokat.
Gyöngeségnek tűnne, összeroppanának az emberek. Felborulna végképp a világ rendje. Odalenne a maradék bizonyosság, pedig a bizonyosság már amúgy is elmenekült, elhagyta a nagyvárosokat, el a mindennapokat, vándorbotot vett a kezébe a bizonyosság, és eltűnt a kanyargó, csendes erdei utakon...
Fel-felbukkan olykor apró falucskában, faluvégi házak nyári konyháiban, lóillatú istállókban, székelyföldi csödekben, évente egyszer ödafönt a Hargitán, a Felvidék pusztuló, régi kastélyaiban, üres, délelőtti templomok félhomályában, odatelepszik olykor a bizonyosság a falubolondjának kalapjára, bokság melegébe, nyári éjszakák puhasága alá – mindenhová, ahol kevés az ember, ahol nincsen ember...
Hát ezért nem kérdez semmit az Úristen.
Csak mosolyog, öregszik, fél...
Nagycsaládokhoz menekül nagy ünnepeken.
És éjjel, amikor mindenki alszik, ellopja a kézzel írt táblát, és kiszögezi a mennyek kapujára:

NE FÉLJ. CSAK HIGYJ!